

Themanummer

Mythe van de participatie

Rooilijn

Tijdschrift voor wetenschap en beleid in de ruimtelijke ordening

Stelling

'Echte' inspraak is bij burgerparticipatie vaak afwezig

Achtergrond

Ladder op, ladder af: 50 jaar participatie

Sleutels voor incrementeel ontwikkelen

Experimenteren met participatie en de Brabantse Omgevingsvisie

InBeeld

Handen uit de mouwen voor de groene stad

Een gedecentraliseerde energietransitie

Sociaal leren in participatieve planning

Brokerage in participatief stedelijk bestuur

Interview

"We zoeken naar verbinders in de stad"

Column

Toespraak

Colofon

Rooilijn

Postbus 15690
1001 ND Amsterdam
info@rooilijn.nl
www.rooilijn.nl

Jaargang 52 / Nummer 3 / 2019

Oplage: 1.100
ISSN 13802860

Rooilijn is een uitgave van de Faculteit der Maatschappij en Gedragswetenschappen, Afdeling Geografie, Planologie en Internationale Ontwikkelingsstudies van de Universiteit van Amsterdam.

Lid worden

Door lid te worden steunt u het Nederlandse tijdschrift voor wetenschap en beleid en wordt de Rooilijn bij u thuis bezorgd. Meld u aan via de website, de mail of per briefkaart.

33,50 euro per jaar (studenten)
50,50 euro per jaar (particulieren)
80,00 euro per jaar (instellingen)

20,00 euro los nummer inclusief verzendkosten

U kunt Rooilijn ook helpen door geld te doneren, maak een bedrag naar keuze over naar rekeningnummer NL19DEUT0540408484, ten name van Universiteit van Amsterdam, onder vermelding van C.2580.0003 - gift Rooilijn.

Partners

Rooilijn wordt mede mogelijk gemaakt door de Universiteit van Amsterdam, afdeling GPIO en door de Hogeschool van Amsterdam, onderzoeksprogramma's Urban Technology en Urban Management.

Kopij

De redactie stelt spontane toezending van voorstellen voor artikelen op prijs. Auteurs-richtlijnen treft u aan op de website.

Advertenties

We overleggen graag over mogelijkheden om te adverteren. Neem contact op via de website of de mail. Een indicatie van de tarieven vindt u op de website.

Redactie

Melika Levelt (hoofdredacteur),
Carla Huisman (eindredacteur),
Rosa Slagt (bureauredacteur),
Arend Jonkman (penningmeester),
Jelle Adamse, Cato Allaert,
Jolein Bergers, Jeanne Blok, Eva Bosman, Astrid Druijff, Iris van Gent, Gerben Helleman, Sigrid Heirman, Edwin Hermans, Lianne Hulsebosch, Diederik de Koe, Marije Koudstaal, Marie Krop, Dolly Loomans, Maarten Markus, Stefan Metaal, Elin Nieland, Jasper Reijenga, Federico Savini, Kim Carlotta Von Schönfeld, Gideon Spanjar, Stefan Sweijen, Andrew Switzer, Amanda Vlieger, Alexander Woestenburg

Nummerredactie

Arend Jonkman (trekker),
Dolly Loomans en Elin Nieland

Ontwerp en vormgeving

MARK IT ZERO, Amsterdam

Drukwerk

MarcelisDékavé, Alkmaar

Rechten

© Auteurs en Universiteit van Amsterdam, Afdeling Geografie, Planologie en Internationale Ontwikkelingsstudies. Deze uitgave

heeft geen commercieel oogmerk. Getracht is alle rechthebbenden te achterhalen. Diegenen die menen alsnog aanspraak te kunnen doen op gelden worden verzocht contact op te nemen. Artikelen uit Rooilijn mogen niet worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Themanummer

Mythe van de participatie

Dit Rooilijn themanummer maakt deel uit van het R-LINK project uit het VerDuS-onderzoeksprogramma Smart Urban Regions of the Future met projectnummer 438-15-159 398 dat (mede) gefinancierd is door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en Regieorgaan SIA.

Het nummer is mede mogelijk gemaakt met steun van de volgende partners: Hogeschool van Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Hanzehogeschool Groningen, AMS Institute, Antea Group, Tertium, Rijckenberg Advies Stedelijke Ontwikkeling D&D, Pakhuis de Zwijger, Gemeente Groningen, Gemeente Amsterdam, Amsterdam Economic Board, Metabolic, Boeletuin, Park om de Hoek, Toentje Noorden Duurzaam en Ondernemersvereniging Tuinen van West onder leiding van Wageningen UR.

Column O. Naphta

Toespraak

Laat participatie nou net een van mijn lievelingsonderwerpen zijn. Ik was net afgestudeerd toen het participatievirus om zich heen greep, toen nog inspraak geheten. Hè ja, zes jaar studeren op plannenmakerij, hoe doe je dat, waarom in hemelsnaam, voor wie, door wie, nog meer van zulke vragen die jullie wel kennen, en opeens staan er insprekers zenuwachtig te hakkelen dat het anders moet. Ze zeggen niet dat ze het beter weten – weten, kennis, is in Nederland traditioneel verdacht als de uitkomst niet bevalt – maar ze bedoelden het wel. Het paste allemaal in elkaar in die dagen: de spelling moest worden vereenvoudigd, zo niet afgeschaft, zodat niemand meer fouten kon maken met zinnen zoals ‘de mijsjes zongen mooie weisjes en dirk-jan maakte er een skripsie van.’ Ook hoofdletters werden meteen met het taalwater doorgespoeld, samen met de grammatica, zodat nu bijna niemand meer het juiste betrekkelijk voornaamwoord gebruikt: ‘het mijsje die...’ De opdringende alphagolf wist voor de propedeuse Planologie het vak Statistiek af te schaffen. Cijfers, (be)rekenen, wiskundig bepalen, wat heeft dat in vredesnaam met de inrichting van de ruimte te maken waarop ik afgerekend wil worden? Afgerekend? Geschikt bevonden, zult u bedoelen. Ook de deskundige werd participant. Na ondoorgroendelijke groeps samenwerkingbezweringsformules eindigden vacatureadvertenties voortaan met een oproep aan ‘geschikte kandidaten’ om te solliciteren. De welzijnssector bloeide op met zijn ruïneuze jargon van ‘signalen die overkomen’, ‘omturnen’, ‘naar jou toe aangeven’, overvloeiend in eindeloze kletspraat over ‘je eigen identiteit’ die best wel een proactieve benadering mag hebben om het ‘het volledige plaatje’ waar te maken tot de actuele sociaalspraak ‘ik zie mijn tante eigenlijk niet heel erg frequent vaak’, van een duimenkrommende twitteraar die, naast ons tafeltje, gezellig aan het dineren was met zijn al even duimenkrommende partner. Dat was en is de simultane maatschappelijke milieusoep waarin inspraak

van betrekkelijk onschuldig verschijnsel is opgetild naar een wettelijk geregelde participatieformule als onderdeel van planprocessen.

Kortom, ik heb ervan genoten en er ontzettend veel van geleerd. Maar wat?

Dat inspraak na het schuchtere begin zonder regeling, zonder hiërarchie, laat staan zonder vakmanschap niks zou worden. Vakmanschap? Oh ja, vakmanschap. Wie nu de participatiesector onder de loep neemt, wordt bedolven onder de professionals die op de participatiemavo hebben geleerd hoe je de productie niet alleen in stand houdt, maar ook profijtelijk kan uitbreiden. Neem de medische sector. Laatst had ik een zere knie en prompt kreeg ik na bezoek aan een hoog gespecialiseerde professional een ellenlange vragenlijst – ‘heeft u twee minuten?’ – waarin me werd gevraagd of dokter (man/vrouw; kind geen bezwaar) wel behoorlijk met me heeft gecommuniceerd? En als klap op de participatieve vuurpijl of de beslissing wel in samenspraak is genomen, welk cijfer ik die geef op de schaal 1-10. Dat bedoel ik. Kom ik met een levensbedreigende zere knie bij de specialist die er meteen het mes inzet voor het te laat is, wordt er naderhand gesuggereerd dat ik aan dat snijwerk een hele persoonlijke kromme incisie had kunnen geven – en of ik dat even wil ‘delen’ met de toeziende enquête dienst. Is dit geen subliem voorbeeld van zelscheppende werkgelegenheid in de participatiesector? Wie-schrijft-die-blijft.

Heb ik nog meer geleerd?

Ja. Nou, eh, ik bedoel dit: REDUCTIE. Alles kleiner maken om de leek de kans te geven te geloven dat hij ertoe doet. Een structuurplan voor de stedelijke regio over 25 jaar? Dat gaat de participatiepet ver te boven. Dan liever het wijkpostzegelplan, afdeling bomen. De kartelrand van de postzegel dus. Een hele avond over de vervanging van zeven halfzieke iepen met als uitkomst dat we het nog eens ‘met z’n allen’ aanzien en de bomendokter er nog eens naar laten kijken. Als die z’n bijl maar niet meeneemt.

Rooilijn KenniskRING

Rooilijn presenteert Rooilijn Kenniskring: een reeks halfjaarlijkse bijeenkomsten waarin aandacht wordt gegeven aan interessante en actuele onderwerpen in de ruimtelijke ordening.

Op donderdagavond 23 januari 2020 vindt de negende Kenniskringbijeenkomst plaats. Rooilijn, i.s.m. R-LINK, nodigt jonge en ervaren professionals en studenten uit mee te praten over de mythe van participatie en de open stad.

De mythe van participatie en de open stad

Debat over uitdagingen en dilemma's voor een stevige rol van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties in stedelijke ontwikkeling

Sprekers

Max Smit, Kwartiermaker maakproces Omgevingsvisie Amsterdam 2050 bij Ruimte & Duurzaamheid, gemeente Amsterdam

Ilse van Rijnsingen, Teamlid programma Omgevingswet in Brabant

Peter Bootsma, voorzitter Noorden Duurzaam

Stan Majoor, lector Coördinatie Grootstedelijke Vraagstukken, Hogeschool van Amsterdam

Karin de Nijs, onderzoeker aan Hogeschool van Amsterdam en Projectmanager & adviseur bij Stichting Place Makers

Wendy Tan, onderzoeker R-LINK aan Wageningen University, associate professor Western Norway University of Applied Sciences

Melika Levelt, onderzoeker R-LINK aan Urban Technology, Hogeschool van Amsterdam en hoofdredacteur Rooilijn.

Gespreksleider

Michiel Hulshof

Locatie

Pakhuis de Zwijger, Amsterdam

Datum en tijd

Dinsdagavond 23 januari 2020 met aansluitend een borrel

Kijk voor precieze tijden en programma op: dezwijger.nl/agenda

Deelname is kosteloos

Aanmelden kan via dezwijger.nl/agenda

PAKHUIS DE ZWIJGER*

